

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ, ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1962 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 388

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ (1898 ਦਾ 5)-ਉਪਧਾਰਾ 286 ਅਤੇ 342-ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕਰੋਸ਼-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਣਾ- ਕਿ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ - ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨਾ- ਕਿਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ-ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ - ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ- ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿ ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕਰੋਸ਼-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ ਕਰੋਸ਼ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕਰੋਸ਼-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਗਭਗ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਕਾਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕਮੀਟਿੰਗ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵਿਹਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਉਸਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾ ਲੈਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਖਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਮੀਟਮੈਂਟ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਮਿਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅੰਦਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਖਤਰਨਾਕ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਰਗੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਕਮੀਟਮੈਂਟ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਮੁਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਮੀਟਮੈਂਟ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 288 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੱਜ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ (ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.) -

(1) ਇਹ ਕਿ ਕਮੀਟਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮੀਟਿੰਗ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਸਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਹੈ। ਸਾਲ 1955 ਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਲੋਚਨਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਾਂ ਅਸੰਭਵਤਾ, ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਜੋ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੱਸਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਅਸਿੱਧੇ ਮਕਸਦ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗੜਬੜੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਭੌਤਿਕ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 207-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 540 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਹਿੱਤ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਝਵਾਨ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਆਟੋਮੈਸਨਜ਼ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਧਿਰ ਅਨੁਚਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੇ 17 ਮਾਰਚ, 1962 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਬੀਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਕੀਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਲਈ।

ਫੈਸਲਾ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.- ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸਰੋ ਭਰਾ, ਆਪਣੇ ਤੀਜੇ ਭਰਾ ਪੂਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲੀ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਨਿੱਕੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਅਤੇ ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਨੂੰ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਅਤੇ ਕੁੱਟੇ ਰਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਜੁਰਮ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 17 ਮਾਰਚ, 1962 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਲੀ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਨਿੱਕੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਅਤੇ ਪਾਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਲਈ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 326 ਤਹਿਤ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਨਿੱਕੂ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323 ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਹਰੇਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪਾਲੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਧਾ ਕਰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਫ਼ੀ ਸਧਾਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ 12 ਸਤੰਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 7 ਵਜੇ ਪਿੰਡ ਝਲੂਰ ਵਿੱਚ ਪਾਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰੀ। ਨਿੱਕੂ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ 2 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਸਗਾ ਭਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਪਾਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਗਵਾਹ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਛੋਟੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਹੈ ਜੋ ਪਾਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨਿੱਕੂ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 12 ਮੀਲ ਦੂਰ ਇੱਕ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਦੇਸਤ ਸਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਸਾਖ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕਿ ਲਗਭਗ ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਵੰਡ ਲੈਂਦੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੋਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ 2 1/2 ਬੋਤਲਾਂ ਸਨ। ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਨੇ ਦੋ ਬੋਤਲਾਂ ਪੀ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧੀ ਬੋਤਲ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਚੁੱਪਚਾਪ ਲੈ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਨੇ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਅੱਧੀ ਬੋਤਲ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਟਾਲ ਗਿਆ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.7 ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਨੇ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਅੱਧੀ ਬੋਤਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.7 ਨੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਭਾਵ, ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 8 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ, ਪਰ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਫਿਰ ਉਸ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਅੱਧੀ ਬੋਤਲ ਵਾਪਸ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਪਸ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸ਼ਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਸਤੰਬਰ 12, 1961, ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਨੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਲਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਸਿਰੀ ਜਾਂ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਾ ਪੂਰਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਇੱਕ ਖੁਰਪਾ ਸੀ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਗੰਡਾਸਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੀਜਾ ਭਰਾ ਪੂਰਨ ਕੋਲ ਬਰਛਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਬੁੱਧੂ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 3 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ। ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਲਾਰਮ ਨੇ ਉਸਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਤਾ ਪਾਲੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਛੋਟੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 4 ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਂਦਾ। ਪਾਲੀ ਨੇ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ 'ਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਖੁਰਪੇ ਦਾ ਵਾਰ ਪਾਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਤੇ ਗੰਡਾਸਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਝਟਕਾ ਉਸ ਦੀ ਠੋੜੀ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ। ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਦੇ ਦਖਲ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਝਟਕਾ ਲੱਗਿਆ ਬਾਰਚਾ ਉਸਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਝਟਕਾ ਉਸਦੇ ਬਾਰਚਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ। ਨਿੱਕੂ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਨੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗੰਡਾਸਾ ਨਾਲ ਨਿੱਕੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਦੀ ਖੱਬੀ ਜੰਘ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਛੋਟੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 4 ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਡਿੱਗ ਪਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਕੋਹਣੀ ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ। ਵਜ਼ੀਰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 5 ਨੇ ਵੀ ਵਾਪਰਨਾ ਦੇਖਿਆ। ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਨੇ ਇੱਕ ਗੰਡਾਸਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਪਾਲੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.6 ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਵਾਪਰਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਬੁੱਧੂ ਰਾਮ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 17 ਵੀ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਵਾਪਰਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਰ ਗਵਾਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਝ-ਬੁਝ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹੀਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਲੀ, ਨਿੱਕੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 2, ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 4. ਦੇ ਸੱਟਾ ਮਾਰੀਆਂ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਹੀਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ।

ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੀਜੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤਾ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 14 ਅਤੇ 15 ਸਤੰਬਰ, 1961 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਹੈਂਡਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਪੂਰਨ ਦੇ ਉਹ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਰਾਮਦਗੀ ਲਈ ਵਜ਼ੀਰ ਚੌਕੀਦਾਰ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 11 ਗਵਾਹ ਹੈ। ਇਹ ਗਵਾਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਮੇਰੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।" ਵਿਦਵਾਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੱਜ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਚੌਕੀ ਦਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਪੂਰਨ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਦਰਅਸ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ

ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਕਿੱਥੇ ਪਏ ਸਨ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਸਤੰਬਰ, 1961, ਲਗਭਗ 7.30 ਵਜੇ ਡਾ. ਪੀ. ਸੀ. ਰੇਏ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਲੀ ਦੀ ਦੇਹ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਜੋ ਹਮਲੇ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਲਾਸ਼ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਚਾਕੂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਪਹਿਲਾ ਜ਼ਖ਼ਮ ਸਿਰ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਪੈਰੀਟਲ ਹੱਡੀਆਂ, ਝਿੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਦੂਜਾ ਸੀਜ਼ਡ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹੇਠਲੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਅਤੇ ਠੋੜੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਿਤ ਸੀ ਉਸ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦੇ ਕੱਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਮੈਂਡੀਬੁਲਰ ਹੱਡੀ ਸੀ, ਤੀਜਾ ਜ਼ਖ਼ਮ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਗਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਜੀਭ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਚੌਥਾ ਚਾਕੂ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ ਉੱਪਰਲੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਲਰੀ ਹੱਡੀ ਕੱਟੀ ਗਈ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਸੱਟ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਇਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੀ, ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਸੱਟਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸੱਟਾਂ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਿੱਖੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ, ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਬੁੱਧੂ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਚਾਰ ਸਧਾਰਣ ਸੱਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ, ਇੱਕ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਖੁੰਢੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ। ਉਸਨੇ ਨਿੱਕੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 2 ਦੀ ਸੱਟ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਖੱਬੀ ਜੰਘ 'ਤੇ ਲਾਠੀ ਦੀ ਸੱਟ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸੀ, ਸੱਟ ਸਧਾਰਣ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਖੁੰਢਾ ਹਥਿਆਰ ਸੀ। ਛੋਟੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 4 ਦੇ ਉਸਨੇ ਕੂਹਣੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਖਰੋਚ ਵੇਖੀ। ਸੱਟ ਸਧਾਰਣ ਸੀ ਅਤੇ ਖੁੰਢੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਸੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪੂਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਬਰਚਾ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਤਿੱਖਾ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਖੁੰਢੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਪੂਰਨ ਬਰਚਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਡੰਡੇ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਖੁੰਢੇ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਡਾਕਟਰੀ ਗਵਾਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਨੌਕਰੀ ਕਰਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਕੂ ਪੀਡਬਲਯੂ 2, ਬੁੱਧੂ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 4 ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਭਰਾ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਪਾਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬੁੱਧੂ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਅਤੇ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚਾਲੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਅੱਧੀ ਬੋਤਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਪੀਡਬਲਯੂ 7 ਅਤੇ ਪਿਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕਰੋਸ-ਪੜਤਾਲ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨਿੱਕੂ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬੁੱਧੂ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਗੰਡਾਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਖਰੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਗੰਡਾਸਾ ਨਹੀਂ

ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੰਡਾਸਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੰਡਾਸਾ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਹਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ।

ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.6 ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੀਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਬੁੱਧੂ ਰਾਮ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 17 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜੋ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੀਰਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.6 ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਝਗੜੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਗੰਡਾਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖੁਰਪਾ ਐਗਜ਼ਿਬਿਟ ਪੀ 1 ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਗੰਡਾਸਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਪਾਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਰੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਥੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਲੀ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ ਸਨ। ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੀਜੇ ਭਰਾ ਪੂਰਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਲੀ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਜੇ ਉਸਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਉਸਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਨਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 6 ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਗਵਾਹ ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਨਾਮ ਹੈ। ਬੁੱਧੂ ਰਾਮ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 17 ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਕੂ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 2 ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੀਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸਦਾ ਭਰਾ, ਪਾਲੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ, ਉਸਦਾ ਭਤੀਜਾ ਬੁੱਧੂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਲੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਨਿੱਕੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 2 ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.6 ਤੋਂ ਗੁੱਪਤ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 6 ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੁੱਧੂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਸੀਰੀ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਹਰੇਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲੀ ਦਾ ਆਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਂਝਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਡਾਕਟਰੀ ਗਵਾਹੀ ਅਤੇ ਬੁੱਧੂ ਰਾਮ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 17 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਪਰ, ਭਾਵੇਂ ਬੁੱਧੂ ਰਾਮ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 17 ਦੀ ਸੁਝ-ਬੁਝ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ; ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਜ਼ੀਰਾ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 5, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਰੋਸ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ: ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਧਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਕਰੋਸ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਧਾਰਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਨੇ ਮੁਖ ਬਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਕਰੋਸ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕਰੋਸ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਗਭਗ ਹੈ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਕੇਰਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਵਜ਼ੀਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਕਮੀਟਿੰਗ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵਿਹਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾ ਲੈਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਖਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਮੀਟਮੈਂਟ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਕਮੀਟਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਿਰਫ ਇਕ ਚਸ਼ਮਦੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਕ ਖਤਰਨਾਕ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਚਸ਼ਮਦੀ ਗਵਾਹ ਵਰਗੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਵਾਹ ਦੀ ਕਮੀਟਮੈਂਟ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੇਸ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਮੀਟਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 288 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਨੁਕਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਪੂਰਨ ਜਾਂ ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੇਧ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਪਾਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਪਾਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ। ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਾਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਧ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸੇਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਮੈਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਕਮੀਟਿੰਗ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। 1955 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ (ਸੇਧ) ਐਕਟ XXVI ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਮੀਟਮੈਂਟ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਨੇ ਕੁਝ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਡਾਕਘਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਖੁਦ ਉੱਚੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਗਲਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XVII ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਮੀਟਿੰਗ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਅਸਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮੀਟਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਲ

1955 ਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XVIII ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਜੋ ਜੁਰਮ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸੰਭਵਤਾ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਕਿਸੇ ਅਸਿੱਧੇ ਮਕਸਦ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗੜਬੜੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ-ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਮੱਹਤਵਪੂਰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਲੈਣਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 207-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 540 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਥੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣਗੇ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਆਟੋਮੈਟਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਜੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਚੌਕ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਕਾਦਮਬਿਨੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ – ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

